

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej (cz. III) (przedstawiony przez Komisję) {SEK(2008) 2098} {SEK(2008) 2099}

1. Pismo prezesa Krajowej Rady Notarialnej

W związku z pracami Parlamentu Europejskiego dotyczącymi Europejskiej Spółki Prywatnej (SPE), w imieniu Krajowej Rady Notarialnej zwracam się do Państwa z prośbą o wnikliwe przeanalizowanie proponowanych rozwiązań rozporządzenia, a w szczególności zagrożeń płynących z przyjęcia dotychczasowego projektu.

Podstawowe znaczenie ma uświadomienie sobie, że obecna wersja projektu rozporządzenia (również z uwzględnieniem projektu sprawozdania eurodeputowanego Klause-Heinera Lehne) zachęca do podejmowania niezgodnych z prawem działań, jak np. działań związanych z praniem pieniędzy, zakładaniem spółek typu *offshore* lub nielegalnej likwidacji spółek, a to z uwagi na fakt, że odchodzi ona od systemów zabezpieczenia. Ponadto projekt ten, w sposób radykalny, kwestionuje cały system rejestracyjny obowiązujący w Europie kontynentalnej, który tak jak w Polsce, Niemczech i w innych Państwach Członkowskich działa bez zarzutu z zachowaniem zasad przejrzystości oraz służy ochronie wierzycieli.

Statut przewidziany przez Komisję Europejską wzoruje się jednoznacznie na modelu anglosaskiego prawa spółek kapitałowych. Związana z tym między innymi rezygnacja z państwowych mechanizmów ochrony służących do zagwarantowania przejrzystości i bezpieczeństwa prawnego,

które to elementy obowiązują w większości kontynentalnych Państw Członkowskich (w tym w Polsce i w Niemczech), prowadzi w Anglii coraz częściej, jak i w coraz bardziej większym stopniu w perspektywie makroekonomicznej, do nadużyć w angielskim rejestrze handlowym (ang. Companies House).

Doświadczenia angielskie pokazują, że przy rejestracji online, pozbawionej kontroli tożsamości, pojawiają się poważne problemy z tzw. *uprowadzeniem tożsamości spółki* (ang. *company hijacking*). Na samej stronie internetowej rejestru angielskiego (www.companieshouse.gov.uk), w widocznym miejscu znajduje się zaznaczone kolorem ostrzeżenie przed tzw. *oszustwem w zakresie tożsamości* (ang. *identity fraud*). To coraz bardziej powszechne zjawisko, polegające na tym, że do rejestru wpisywane są osoby nieuprawnione jako członkowie zarządu danej spółki w celu późniejszego przeprowadzenia w imieniu takiej spółki transakcji, prowadzi w Anglii do szkód ze znacznymi konsekwencjami makroekonomicznymi.

Problem ten jest coraz częściej omawiany na łamach prasy specjalistycznej, jak i codziennej. Dla przykładu załączam artykuł, który został opublikowany w dzienniku *The Daily Telegraph*, który opisuje problemy, jakie występują w angielskim rejestrze handlowym. W Anglii już dawno zrezygnowano z udzielania gwarancji, co do poprawności wpisu. Zwłaszcza na taki stan rzeczy, nie jest zaskoczeniem fakt, że jawność rejestrów w Anglii nie ma prawie żadnego znaczenia.

Dlatego też prawo wspólnotowe w zakresie gwarancji skuteczności i minimalnych standardów rejestrowych zrealizowane na mocy dyrektywy dotyczącej jawności nr 68/151/EWG (w szczególności w art. 2, 3 i 10), powinno zostać w pełni uwzględnione przy temacie Europejskiej Spółki Prywatnej (SPE). Jednocześnie wskazane byłoby odstąpienie od pomysłu rozdzielenia siedziby rejestracji spółki od siedziby prowadzenia działalności spółki.

Notariat polski ściśle współpracuje w przedstawionym temacie z notariuszami Austrii i Niemiec, których rozwiązania prawne są najbardziej zbliżone do polskich. Jednocześnie, jako członek Rady Wykonawczej Rady Notariatów Unii Europejskiej (CNUE), Polska uczestniczy w wypracowaniu stanowiska CNUE w powyższej sprawie. Ponieważ w pełni podzielamy stanowisko i propozycje zmian do projektu rozporządzenia, przygotowane przez notariuszy niemieckich i CNUE, nie przedstawiamy

odrębnie własnego stanowiska, lecz przesyłamy propozycje naszych kolegów z Niemiec oraz CNUE.

Mając świadomość, że poprawki mogą być wnoszone do Parlamentu Europejskiego za pośrednictwem Komisji JURI do 21 października, a głosowanie w ramach tej Komisji ma odbyć się 17 listopada, pozwalam sobie prosić o wniesienie własnych poprawek uwzględniających nasze zastrzeżenia, względnie o oddanie głosu za takimi poprawkami, jeśli te zostaną wniesione przez innych eurodeputowanych (w szczególności austriackich i niemieckich).

Z wyrazami szacunku,

Jacek Wojdyło

Prezes Krajowej Rady Notarialnej

2. Postulaty notariatu w odniesieniu do projektu SPE

1) Zapewnienie państwom członkowskim elastyczności w zakresie przewidzenia wymogów ujawnienia określonych informacji w rejestrach publicznych:

- ujawnienie transakcji zbycia udziału (zamiast wprowadzenia nowych udziałowców na listy udziałów prowadzone przez spółki);
- ujawnienie zasad reprezentacji spółki oraz wszelkich zmian w tym zakresie;
- ujawnienie zmian do statutu spółki (umowy spółki);
- ujawnienie powyższych kwestii w przypadku wniosków rejestracyjnych składanych online.

2) Zapewnienie państwom członkowskim elastyczności w zakresie przewidzenia dowolnej liczby instytucji kontrolnych w momencie

- ustanawiania spółek,
- wprowadzania zmian do jej statutu oraz
- zbycia udziałów.

3) Zapewnienie państwom członkowskim elastyczności w zakresie wymaganej formy

- umowy spółki;
- zbycia udziałów.

4) Wprowadzenie kryterium transgraniczności

Odejście od możliwości rozdziału siedziby rejestracyjnej (statutowej) i siedziby zarządu (administracyjnej).

3. Sprawozdanie

W dniu 3 listopada 2008 r. odbyło się we Wrocławiu, w siedzibie posła do Parlamentu Europejskiego **Lidii Geringer de Oedenberg** z Polskiej Delegacji Grupy PSE spotkanie z przedstawicielami Krajowej Rady Notarialnej w osobach: notariusza Lecha Borzemskiego – wiceprezesa KRN, notariusza Szymona Kołodzieja – członka Komisji Zagranicznej KRN oraz prof. dr hab. Jerzego Jacyszyna – red. naczelnego „Rejenta”. Celem tego spotkania było zaprezentowanie stanowiska KRN w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej, a zwłaszcza zagrożeń prawnych, jakie związane są z obecnym jej projektem.

Pani europoseł jest wiceprzewodniczącym Komisji Prawa, członkiem Komisji Petycji oraz wielu innych ważnych zespołów zajmujących się m.in. prawami kobiet i ich równouprawnieniem, rozwojem regionalnym. Z wielkim zainteresowaniem wysłuchała wypowiedzi przedstawicieli KRN, deklarując współpracę ze środowiskiem notarialnym w istotnych sprawach dla notariatu polskiego.

Zgodnie stwierdzono, że przedłożony projekt SPE jest bez wątpienia koncepcją oryginalną i atrakcyjną dla przedsiębiorców UE. Posiada wiele walorów i atutów merytorycznych i formalnych, które mogą spowodować, że będzie ona wykorzystywana w praktyce gospodarczej krajów Unii. Jest on jednak regulacją niespójną z normami krajowymi w zakresie spółki z o.o., a przez to może rodzić poważne konflikty prawne i nieporozumienia. Promuje wiele uproszczeń i ułatwień formalnych, które mogą zostać niewłaściwie wykorzystane, przyczyniając się do chaosu prawnego i podważenia zaufania do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Bez wątpienia wymusza ona także zmianę roli i funkcji notariusza w dotychczasowych czynnościach notarialnych związanych z tworzeniem, organizacją, funkcjonowaniem i likwidacją spółek handlowych. Wymaga ponownego przemyślenia i zaproponowania oryginalnych instytucji prawnych w ramach nowych czynnościach notarialnych, opartych na instrumentach rynkowych.

Opracował Jerzy Jacyszyn